

ÖĞRETİM ELEMANLARININ ETİK DEĞERLERİNİN BELİRLENMESİNE YÖNELİK ÖĞRENCİ ALGISI

Fatma YILMAZ* **Agah Sinan ÜNSAR****

Öz

Öğretim elemanları için etik değerler kavramı; öğretim elemanlarının yaşamlarını devam ettirebilmek için seçmiş oldukları bu mesleği yürütürlerken, belirlenen davranışlara uygun hareket edilmesi ve mesleklerini toplumlarda benimsenen mesleki ilkeleri en iyi ve en doğru bir biçimde icra edebilmeleridir. Öğretim elemanları tarafından benimsenmesi gereken; pedagojik yeterlilik, öğrencilere doğru ve güncel bilgileri aktarabilme, öğrencilerle ilgili konular ile ilgilenme, öğrenci geçerli olan ölçütlere göre değerlendirebilme ve onları geliştirme sorumlulukları şeklindeki davranışlar onların aynı zamanda etik sorumluluklarını ifade etmektedir. Çalışmanın amacı; meslek yüksekokulu öğrencilerinin algısına göre öğretim elemanlarının etik değerlerinin ölçülmesidir. Mevcut araştırmanın çalışma grubu 2017 yılında Doğu Anadolu ve Marmara Bölgesi'ndeki iki farklı devlet üniversitesinde bulunan 349 meslek yüksekokulu öğrencisinden oluşmaktadır. Çalışmada; öğretim elemanları ve öğrenciler arasındaki ilişkide öğretim elemanlarının etik sorumluluklarının öğrencilerin algılamalarına dayanarak belirlenmesi istenmiş ve sonuçlarına göre; kız öğrenciler erkek öğrencilere göre, yerleşim yeri olarak daha küçük yerlerde yaşayan öğrenciler il ve büyük şehir gibi daha gelişmiş yerlerde yaşayan öğrenciler, genel olarak Doğu Bölgeleri ve Karadeniz Bölgesi'nde ikamet eden öğrenciler öğretim

* Dr. Öğr. Üyesi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Üzümlü MYO, Erzincan, ffatmaayilmaz@gmail.com

** Prof. Dr., Trakya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Edirne, sinanunsar@yahoo.com

elemanlarının etik değerlerinin daha yüksek olduğu görüşünü ifade etmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Etik değerler, öğretim elemanı, meslek etiği.

STUDENT PERCEPTION FOR DETERMINING ETHICAL VALUES OF TEACHING STAFF

Abstract

The concept of ethical values for teaching staff; In order to sustain the lives of the instructors, they have chosen this profession, they act in accordance with the determined behaviors and the professional principles adopted in societies to perform the best and most accurate way. To be adopted by the teaching staff; their pedagogical competence, their ability to transfer accurate and current information to students, to deal with issues related to students, to evaluate and evaluate them according to current criteria, and to express their ethical responsibilities. Purpose of the study; is to measure the ethical values of instructors according to the perception of vocational high school students. The study group of the present study consisted of 349 vocational school students in two different state universities in Eastern Anatolia and Marmara Region in 2017. Study; The ethical responsibilities of the instructors were determined according to the students' perceptions. According to female students, students living in smaller places as settlements, students living in more developed areas such as provinces and big cities, students living in East Regions and Black Sea Region in general stated that ethics values of instructors are higher.

Keywords: Ethical value, lecturer, professional ethics.

1. GİRİŞ

Bireylerin kendi tercihleri doğrultusunda yapmış oldukları seçimleri, törelere uygun olan ahlaki anlamdaki davranış ve hareketleri, çeşitli dünya görüşleriyle yakın ilişkili etik (Conaway ve Fernandez, 2000: 23) sosyal yaşantıda kişilerin davranışlarını ve birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyen kurallar bütününü ifade etmekle birlikte, diğer insanların davranışlarını negatif ya da pozitif biçimde değerlendirmede başvurulan ölçütleri nitelendirmektedir (Yüksel, 2006: 167).

Farklı bir tanıma göre etik; toplumun kabul ettiği davranışların normlarını kapsamakta olup etik olmak aynı zamanda hukukun gereğini yapmaktır (Nwinyokpugi vd, 2014: 1-10).

Değerler ise doğruyu ve yanlış ayıran temel inançlardan meydana gelmektedir. Değerler hayata anlam katar, toplumdaki bireyler ile beraber yaşamaya imkân tanırlar, kişilerin ve diğer kişilerin yaşantılarının kalitesini yükseltirler, etkileşim ve gözlem ile öğrenilebilirler. Kişileri ve toplumu yakından tanıyabilmek için değerlere bakılmaktadır. Aynı zamanda toplumların gelişmişlik seviyelerini de değerler göstermektedir (Kırkkılıç vd., 2015: 376). Etik, tüm meslek gruplarında bir zorunluluk ve aynı zamanda çalışma ve istihdam ortamlarında dikkate alınması gereken bir temadır. Eğitim ortamlarının özellikle de üniversitelerin, öğrencilerin gelişmeleri ve gelecekleri üzerindeki yüksek etkisi ve toplumu daha gelişmiş düzeye çıkarabilme konusundaki kritik görevleri dolayısıyla, eğitim ortamlarında mesleki etiğini tanımanın ve gözlemlenmenin önemi artmaktadır (Gökoğlan vd., 2018: 268).

İş etiği, iş dünyasındaki davranışlarda neyin doğru neyin yanlış olduğuna ilişkin kurallar, ilkeler ve standartlardan oluşmaktadır (Kırel, 2000: 4-6; Özgener, 2004: 51; Ülgen ve Mirze, 2004: 448-449). Çalışma etiği, bireylerin işlerine karşı ve işyerindeki diğer bireylere karşı davranışlarını belirleyen tutum ya da davranışlardır. Bu manada kişilerin yaşam tarzları, dini inançları vb. çeşitli etik değerler ile şekillenebileceği gibi, işyerindeki örgüt kültürü ve iş etiği ilkelerine göre de şekillenebilecektir (Dawson, 2005: 55-56).

Belirli alanlarda etkinlik göstermekte olan bireylerin uymaları gerekli olan kuralların belirlenmiş olduğu ve o alandaki mevcut uygulamalarda istenen davranış ve hareketlerin incelendiği durum mesleki etikdir (Yıldırım ve Kadioğlu, 2007: 7). Meslek etiği kavramı; bir bireyin hayatını kazanmak için seçtiği mesleği yürütürken, içinde bulunulan toplum ve meslek örgütlerince önceden saptanan

hareket tarzına uygun davranışta bulunması ve mesleğini toplumda benimsenen en iyi, en güzel ve en doğru şekilde yürütme tutkusu ve davranışlarının bütününden oluşmaktadır. Bu açıdan mesleki ahlak kuralları o mesleğin itibarlı bir şekilde yürütülmesini sağlayacak mesleki ilkeler bütünüdür (Türk, 2004: 23). Bir mesleğe ait etik kural ve kaidelerin belirlenip yazılı bir biçime getirilmesi ve bunlara uyulmasının sağlanabilmesi o meslek çalışanlarına güven bakımından önemlidir. Çünkü iş hayatı karşılıklı güven üzerine kurulmuştur. Bu sebeple meslek dallarıyla ilgili kurumlar meslek etiği konusundaki prensiplerin önemini bilerek ve bunları da yazılı standartlar şekline dönüştürerek mesleki kültür biçiminde tüm meslek çalışanlarına benimsetebilirlerse, yanlış davranışlar ile meydana gelebilecek problemleri önlemiş olacaklardır. Böylece de meslek etiği standartları ile dünyanın her tarafında aynı meslek dalında faaliyet gösteren çalışanların bu kural ve kaidelere uygun biçimde davranmaları gerekecektir ve böylece iş yaşantısında karşılıklı bir güven algısı sağlanacaktır (Özkoç vd., 2005: 110). Meslek etiği ile ilgili değerlerin bir bölümü vicdani olarak kanaatlere dayanmakta, bir bölümü de mevcut mesleğin bağlı bulunmuş olduğu dernek, oda, cemiyet vb. kuruluşlarca düzenlenmiş olan yazılı kurallara dayanmaktadır. Üst düzeyde ise yasalaşmış olan kurallar bulunmaktadır. Bu tür değerlerin ihlal ya da ihmali sonucunda yasal kurallar ağırken, mesleki kuruluşların yaptırımları ise daha hafif olabilmektedir. Vicdani kanaat subjektif olduğundan yaptırımları diğerlerine kıyasla çok daha ağır ya da hafif olabilmektedir (Kutlu, 2008: 147).

Akademik etik değerler ise yalnızca bilimsel çalışmalarının meydana getirilmesi ile sınırlandırılmamalıdır. Araştırmacıların bilimsel nitelikteki çalışmaları, çalıştıkları kurumlardaki sorumlulukları, diğer öğretim elemanlarıyla olan karşılıklı akademik ilişkileri, ve özellikle de öğrenciler ile gerçekleşen ilişkiler vb. akademik manadaki etik değerler kapsamındadır (Sevim, 2014: 944).

Öğretim elemanlarının; doğru ve güncel bilgileri aktarabilme, pedagojik anlamda yetkinlik, öğrencilerle ilgili konularda hassas davranabilme, öğrencileri geçerli ölçütlere göre değerlendirebilme, öğrencilerin geliştirilmesi, öğretim elemanlarının güvenilir olmaları, meslektaşlarına karşı saygılı davranmaları vb. hususlar onların hem profesyonel hem de etik sorumlulukları arasındadır (Erdem vd., 2014: 42). Öğrenci ve öğretim elemanı ilişkisinin temelinde saygı yatmaktadır. Her iki taraf için de yararlı olma, özerklik, zarar vermeme, adalet ve sadakat gerekmektedir (Schulte, 2001: 42).

2003 yılında Kuther tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada; öğrenciler, öğretim elemanlarının bilgiyi geniş tabana yayabilmeleri, profesyonel davranışlar sergileyebilmeleri ve öğrencilerle ilgilenmelerinin etik davranışlar olduğu eğitimcilerin öğrencilerin beklentilerinin farkında olmaları ve bu farkındalığı sınıf içi sınıf dışı davranışlara da yansıtmaları gerektiği sonucu çıkmıştır.

Genel olarak bakıldığında her meslekle ilgili yazılı ve yazısız meslek etiği ilkelerinin var olduğu görülecektir. Meslek grupları arasında yapılan işin özelliğine göre farklı yönleri olmasına karşın, meslek etiği ile alakalı belirli ortak alanlar bulunmaktadır. Meslek gruplarından, hukuk kurallarının çizdiği çerçeve ışığında bir davranış sergilemeleri ve her zaman sergiledikleri davranış korumaları istenmektedir (Özkan ve Hacıhasanoğlu, 2012: 38).

2. YÖNTEM

Çalışmanın amacı; öğretim elemanlarının etik değer kavramına yönelik tutumlarını meslek yüksekokulu öğrencilerinin bakış açısına göre değerlendirilmesidir. Mevcut araştırmanın çalışma grubunu 2017 yılında Doğu Anadolu ve Marmara Bölgesi'ndeki ki farklı meslek yüksekokulunda bulunan 594 öğrencinin 349'u oluşturmaktadır.

Araştırmanın Varsayımları; Anketi dolduran katılımcılar samimi görüşlerini yansıtmışlardır. Araştırma örneklemini evreni temsil etmektedir. En uygun ölçme aracının kullanılan “Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeği”nin olduğu varsayılmaktadır. Etik değerler ölçeğinde; Gündüz ve Coşkun’un (2012) “Öğrenci Algısına Göre Öğretmen Etik Değerler Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması” isimli makalesinden faydalanılmıştır. Araştırmanın Sınırlılıkları; veri toplama aracı 6’sı demografik olmak üzere toplam 36 soru ile sınırlandırılmıştır.

Çalışmada kullanılan veriler anket tekniği ile elde edilmiştir. Ankette ilk olarak demografik değişkenler ardından da etik değerleri ölçmek amacıyla ölçek kullanılmıştır. Cronbach-alpha ile ölçeğin güvenilirlik hesaplamaları yapılmış olup açıklayıcı faktör analizi ve doğrulayıcı faktör analizi neticesinde 30 madde ve iki boyut şeklinde bir ölçek meydana gelmiştir. Bu ölçekteki iç tutarlılık katsayısı 0.95 olarak hesaplanmıştır. Böylece ölçek öğretim elemanlarının, öğrenci algısına göre etik değerlerini ölçmede geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı şeklinde kabul edilebilmektedir. Ölçek iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar; mesleki sorumluluk ve mesleki yeterlilik şeklindedir. Yapılan analizlerde SPSS paket programı kullanılmıştır. Mevcut ölçeğin cevap kategorisi 5’li likert tipi ölçek derecelemesine tabi tutulmuştur ve bu kategoriler (1) “kesinlikle katılmıyorum” (5) “kesinlikle katılıyorum” şeklinde derecelendirilmiştir.

Araştırmanın hipotezleri şu şekildedir:

H1: Öğrencilerin algısında öğretim elemanlarının etik değerleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H2: Öğrencilerin algısında öğretim elemanlarının etik değerleri ile yaşadıkları yer arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H3: Öğrencilerin algısında öğretim elemanlarının etik değerleri ile yaşadıkları bölge arasında anlamlı bir farklılık vardır.

3. BULGULAR

Tablo 1’de çalışmaya katılan öğrencilerin demografik bilgilerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Ankete Katılan Öğrencilerin Demografik Dağılımları

	Frekans	Yüzde (%)
Cinsiyet		
Kız	224	64,2
Erkek	125	35,8
Yaşanan yer		
Köy	74	21,2
Belde/Bucak	33	9,5
İlçe	91	26,1
İl	54	15,5
Büyük şehir	97	27,8
Yaşanan bölge		
Doğu Anadolu B.	91	26,1
GüneyDoğu Anadolu B.	68	19,5
Marmara B.	112	32,1
Ege B.	49	14,0
Akdeniz B.	17	4,9
Karadeniz B.	8	4,9
İç Anadolu B.	4	1,1
Ailenin gelir düzeyi		
1-900	11	3,2
901-1500	64	18,3
1501-2500	123	35,2
2501-5000	116	33,2
5001+	35	10
Anne eğitim düzeyi		
Okuryazar değil	33	9,5
Okuryazar	40	11,5
İlkokul	138	39,5
Ortaokul	76	21,8
Lise	48	13,8

Üniversite	14	4,0
Baba eğitim düzeyi		
Okuryazar değil	11	3,2
Okuryazar	21	6,0
İlkokul	124	35,5
Ortaokul	98	28,1
Lise	74	21,2
Üniversite	21	6,0
Toplam	349	100,0

Tablo 1 incelendiğinde; ankete katılan öğrencilerin %62,2'si kız %35,8'i erkektir. Yaşadıkları yer bakımından %21,2'si köylerde, %9,5'i belde/bucaklarda, %26,1'i ilçelerde, %15,5'i illerde ve %27,8'i büyük şehirlerde ikamet etmektedir. Bölge dağılımına bakıldığında %26,1'i Doğu Anadolu Bölgesi'nde, %19,5'i Güney Doğu Anadolu Doğu Anadolu Bölgesi'nde, %32,1'i Marmara Doğu Anadolu Bölgesi'nde, %14'ü Ege Doğu Anadolu Bölgesi'nde, %4,9'u Akdeniz Bölgesi'nde, %2,3'ü Karadeniz Doğu Anadolu Bölgesi'nde ve %1,1'i İç Anadolu Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşamaktadırlar. Aile gelir düzeyi incelendiğinde %3,2'si 1-900 tl, %18,3'ü 901-1500 tl, %35,2'si 1501-2500 tl, %33,2'si 2500-5000 ve %10'u 5000 tl ve üzerinde gelir elde etmektedir. Öğrencilerin anne eğitim seviyeleri şu şekildedir; %9,5'i okuryazar değil, %11,5'i okuryazar, %39,5'i ilkokul, %21,8'i ortaokul, %13,8'i lise ve %4'ü üniversite mezunudur. Öğrencilerin baba eğitim seviyeleri ise şu şekildedir; %3,2'si okuryazar değil, %6'sı okuryazar, %35,5'i ilkokul, %28,1'i ortaokul, %21,2'si lise ve %6'sı üniversite mezunudur.

H1: Öğrencilerin algısında öğretim elemanlarının etik değerleri ile cinsiyet arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Tablo 2. Ankete Katılan Öğrencilerin Cinsiyetleri ile Etik Değerler ve Alt Boyutlarına İlişkin T-Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	\bar{X}	T	p
Mesleki Sorumluluk	Kadın	224	65,3750	4,015	0,000
	Erkek	125	59,2320		
Mesleki Yeterlilik	Kadın	224	38,8036	5,030	0,000
	Erkek	125	34,2000		
Etik Değerler	Kadın	224	104,1786	4,602	0,000
	Erkek	125	93,4320		

Tablo 2 incelendiğinde %95 güven düzeyinde öğrencilerin cinsiyetleri ile öğretim elemanlarının etik değerlerine ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde anlamlı bir ilişkinin varlığından söz edilebilmektedir ($p=0,000<0,05$). Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre öğretim elemanlarının mesleki yeterlilik, mesleki sorumluluk ve etik değerlerinin daha yüksek olduğu görüşündedirler. Bu doğrultuda H1 kabul edilmektedir.

H2: Öğrencilerin algısında öğretim elemanlarının etik değerleri ile yaşadıkları yer arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Ankete katılan öğrencilerin yaşadıkları yer ile etik değerler ve alt boyutlarına ilişkin Anova Testi sonuçlarına bakmadan önce değişkenlerin homojenliğine bakılması gerekmektedir. Bu durum tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Yer ile Etik Değerler ve Alt Boyutlarına İlişkin Homojenlik Testi

Homojenlik Testi					
	Levene Statistic	df1	df2	Sig.	
Mesleki Sorumluluk	2,333	4	344	,055	
Mesleki Yeterlilik	1,541	4	344	,190	
Etik Değerler	2,140	4	344	,075	

Değişkenlerin p değerlerine bakıldığında her bir değişken 0,05'ten büyük olduğundan homojen oldukları söylenebilir ve bu durumda tukey testi yapılmıştır.

Tablo 4. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Yer ile Etik Değerler ve Alt Boyutlarına İlişkin Anova Testi Sonuçları

Değişken	Yaşanılan Yer	X	F	P
Mesleki Sorumluluk	Köy	72,6757	15,944	0,000
	Belde/bucak	68,0606		
	İlçe	60,1538		
	İl	58,3704		
	Büyük Şehir	59,7732		
Mesleki Yeterlilik	Köy	41,9730	10,401	0,000
	Belde/bucak	39,3030		
	İlçe	35,0549		
	İl	34,7593		
	Büyük Şehir	36,0515		
Etik Değerler	Köy	114,6486	15,024	0,000
	Belde/bucak	107,3636		
	İlçe	95,2088		
	İl	93,1296		
	Büyük Şehir	95,8247		

Tablo 4 incelendiğinde etik değerler, mesleki sorumluluk ve mesleki yeterlilik değişkenlerinin yaşanılan yer ile aralarında anlamlı bir ilişki mevcuttur $p=0,000<0,05$ bulunmuştur böylece %95 güven düzeyinde katılımcılardan köylerde yaşayan öğrenciler daha büyük yerlerde yaşayan öğrencilere göre öğretim elemanlarını etik değerlere sahip, mesleki yeterlilik ve mesleki sorumluluk düzeyinde buldukları görülmektedir. Köy, belde/bucaklarda yaşayan öğrenciler, ilçe, il ve büyük şehirde yaşayan öğrencilere göre öğretim

elemanlarının etik değerlere daha çok sahip olduklarını düşünmektedirler. Bu doğrultuda H2 kabul edilmektedir.

H3: Öğrencilerin algısında öğretim elemanlarının etik değerleri ile yaşadıkları bölge arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Ankete katılan öğrencilerin yaşadıkları bölgeler ile etik değerler ve alt boyutlarına ilişkin Anova Testi sonuçlarına bakmadan önce değişkenlerin homojenliğine bakılması gerekmektedir. Bu durum tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Bölge ile Etik Değerler ve Alt Boyutlarına İlişkin Homojenlik Testi

Homojenlik Testi				
	Levene Statistic	df1	df2	Sig.
Mesleki Sorumluluk	,817	6	342	,557
Mesleki Yeterlilik	2,343	6	342	,031
Etik Değerler	1,316	6	342	,249

Mesleki sorumluluk ve etik değerler değişkenlerinin sig. değerlerine bakıldığında 0,05'ten büyük olduğundan homojen oldukları bunun için de Tukey Testi yapıldığı, mesleki yeterlilik değişkeninin sig. değeri 0,05'ten küçük olduğundan mesleki yeterlilik için Tamhane's T2 Testine bakılmıştır.

Tablo 6. Ankete Katılan Öğrencilerin Yaşadıkları Bölge ile Etik Değerler ve Alt Boyutlarına İlişkin Anova Testi Sonuçları

Değişken	Bölge	\bar{X}	F	P
Mesleki Sorumluluk	Doğu Anadolu B.	69,5275	7,136	0,000
	Güney Doğu Anadolu B.	64,5147		
	Marmara B.	60,6607		
	Ege B.	55,8163		
		60,5294		

	Akdeniz B.	68,1250		
	Karadeniz B.	57,7500		
	İç Anadolu B.			
Mesleki	Doğu Anadolu B.	40,4835	8,774	0,000
Yeterlilik	Güney Doğu	39,0000		
	Anadolu B.	36,0625		
	Marmara B.	31,3673		
	Ege B.	36,0588		
	Akdeniz B.	40,3750		
	Karadeniz B.	29,7500		
	İç Anadolu B.			
Etik	Doğu Anadolu B.	110,0110	8,345	0,000
Değerler	Güney Doğu	103,5147		
	Anadolu B.	96,7232		
	Marmara B.	87,1837		
	Ege B.	96,5882		
	Akdeniz B.	108,5000		
	Karadeniz B.	87,5000		
	İç Anadolu B.			

Ankete katılan öğrencilerden sırasıyla Doğu Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayanlar öğretim elemanlarının etik değerlere, mesleki sorumluluk ve mesleki yeterlilik donanımlarına daha çok sahip olduklarını düşünmektedirler. Özellikle Ege Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi'nde yaşayan öğrenciler öğretim elemanlarını etik değerler, mesleki sorumluluk ve mesleki yeterlilik açısından daha yetersiz bulmaktadırlar. Bu doğrultuda H3 kabul edilmektedir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Ülkemizdeki üniversitelerde genellikle bilimsel araştırma ve çalışmalarda uyulması gerekli olan etik kural ve davranışlar üzerinde durulmaktadır. Öğrenciler için, öğretim elemanları ve idari personel için ile etik davranış kuralları, sadece suç sayılabilecek davranışların ifade edildiği disiplin yönetmelikleri ile takip edilmektedir. Bu kapsamda olmayan bir takım konularda

da yerleşmiş olan gelenekler baz alınmaktadır (Gerçek vd., 2011: 84). Oysaki yükseköğretim alanında son dönemlerde git gide artan standartlaşma yolundaki çabalarının ana hedefi, yerel uygulama ve çalışmaların giderek evrensel eğitim kodları ile uyumlaştırılabilmesidir. Bu tarz çalışmaların başarısını etkileyebilecek önemli kriterlerden birisi de eğitim alanındaki etik standartların yaygınlaştırılabilmesidir. Özellikle de son yıllarda daha da yaygınlaşmakta olan değişim programları dolayısıyla üniversitelerdeki öğrenci popülasyonu farklı özelliklerdeki öğrencilere yer verdiği bilinmektedir. Böyle gelişmeler sebebiyle öğretim elemanlarının davranış ve yaklaşımlarının evrensel kodlar ile daha uyumlu olması gerektirmektedir (Erdem vd., 2013:43).

Araştırma sonuçlarına göre; kız öğrenciler erkek öğrencilere göre öğretim elemanlarının mesleki yeterlilik, mesleki sorumluluk ve etik değerlerinin daha yüksek olduğu görüşündedirler. Köylerde yaşayan öğrenciler daha büyük yerlerde yaşayan öğrencilere göre öğretim elemanlarını etik değerlere sahip, mesleki yeterlilik ve mesleki sorumluluk düzeyinde buldukları görülmektedir. Köy, belde/bucaklarda yaşayan öğrenciler, ilçe, il ve büyük şehirde yaşayan öğrencilere göre öğretim elemanlarının etik değerlere daha çok sahip olduklarını düşünmektedirler. Ankete katılan öğrencilerden sırasıyla Doğu Anadolu Bölgesi, Karadeniz Bölgesi ve Güney Doğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayanlar öğretim elemanlarının etik değerlere, mesleki sorumluluk ve mesleki yeterlilik donanımlarına daha çok sahip olduklarını düşünmektedirler. Özellikle Ege Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi'nde yaşayan öğrenciler öğretim elemanlarını etik değerler, mesleki sorumluluk ve mesleki yeterlilik açısından daha yetersiz bulmaktadırlar.

Aslında etik kavramının temelinde sosyal sorumluluk duygusu vardır. Çünkü sorumluluk, çoğul anlamda düşünüldüğünde üstlenilen yükümlülüklerdir. Bu

anlamda sorumluluk, sorumluluk üstlenme yükümlülüğü ile birlikte gelmekte ve etik, aslında sorumluluğu da beraberinde getirmektedir (Heller, 2006: 89).

Öğrenciler için eğitimcilerin bir rol modeli olabileceği iddiası genel bir kanıdır. Lumpkin (2008) eğitimcilerin, öğrenciler açısından ahlaki süreçlerin öğrenilmesi ve uygulanmasında önemli bir rol oynadıklarını belirtmekte, öğrencileri eğitmenin ve onlara rol model olmanın, gençleri karakter ve moral değerler açısından geliştirmenin en iyi yolu olduğunu belirtmektedir. Bu nedenle öğretim elemanlarının mesleki sorumluluk ve mesleki yeterlilik açısından kendi bireysel gelişim ve ilerlemelerine gereken önemi vermeleri gerekmektedir.

Öğretim elemanları öğrencilerin yalnızca mesleki ve akademik anlamda gelişmelerine katkı sağlamakla kalmamakta, onların ahlaki gelişimlerinde de önemli ölçüde etmektedirler. Öğretim elemanları bu sorumluluğun bilincinde hareket etmelidirler.

Mevcut çalışmanın daha büyük bir örneklem veya lisans ve lisansüstü eğitim alan öğrenciler üzerinde gerçekleştirilmesi ve gelecek yıllarda tekrarlanmasının alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Conaway, R., Fernandez, N. ve Thomas. L. (2000). Ethical preferences among business leaders: implication for business schools, *Business communication quarterly*, 63(1), 23–38.

Dawson, L. (2005). “Philosophy, work ethic and business ethics (reflections from Hegel and Nietzsche)”, *Journal of corporate citizenship*, 19. 55-64.

- Erdal Ö., Kök, D., Çelik, M. ve Gönen, S. (2005). Meslek etiği ve muhasebe meslek elemanlarının etik ilkelere duyarlılık düzeyinin araştırılması, *Muhasebe ve denetime bakış dergisi*, 5, 108-115.
- Erdem, F., Ömüriş, E., Öz, Ö., Boz, H., Özmen, M. ve Kubat, U. (2014). Öğretim elemanlarının etik sorumlulukları üzerine üniversite öğrencilerinin algılamalar, *Eğitimde nitel araştırmalar dergisi - journal of qualitative research in education*, 2(1), 39-63.
- Gerçek, H., Güven, M. H., Özdamar, Ş. O., Yanpar Yelken, T., ve Korkmaz, T. (2011). Yükseköğretim kurumlarında etik ilkeler, sorumluluklar ve davranış kuralları, *Yükseköğretim ve bilim dergisi*, 1(2), 80-88.
- Gökoğlan, K., Arslan, H., ve Bulut, M. (2018). Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin muhasebe meslek etiği algıları üzerine bir araştırma, *Elektronik sosyal bilimler dergisi*, 17(65), 278-294.
- Gündüz, Y. ve Coşkun, Z. S. (2012). Öğrenci algısına göre öğretmen etik değerler ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir eğitim fakültesi dergisi*, 13(1), 111-131.
- Heller, A. (2006). *Bir Ahlak Kuramı*, Çevirenler: Abdullah Yılmaz, Koray Tütüncü, Ertürk Demirel, 1. Baskı, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Kırel, Ç. (2000). *Örgütlerde etik davranışlar*, yönetimi ve bir uygulama çalışması, Anadolu Üniversitesi yayınları, Eskişehir.
- Kırkılıç, H. A., Sevim, O. ve Söylemez, Y. (2015). Akademisyenlerin bilimsel araştırma tutumlarının akademik etik değerler açısından

- incelenmesi, *Erzincan Üniversitesi sosyal bilimler enstitüsü dergisi*, 9(2), 375-390.
- Kuther, T. L. (2003). A profile of the ethical professor: Student views, *College teaching*, 51(4), 153-160.
- Kutlu, H. A. (2008). Muhasebe meslek mensupları ve çalışanlarının etik ikilemleri: Kars ve Erzurum illerinde bir araştırma, *Ankara Üniversitesi SBF dergisi*, 63(02), 143-170.
- Nwinyokpugi, N. P., Nwibere, B. M., Orodho, J. A., Okafor, G. O., Malizu, C. F., John, V. ve Barman, B. (2014). Managerial ethics and organizational effectiveness: the nigerian experience, *losr journal of humanities and social science*, 19(1), 1-10.
- Özgener, Ş. (2004), *İş ahlakının temelleri yönetsel bir yaklaşım*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özkan, A. ve Hacıhasanoğlu, T. (2012). Muhasebe meslek mensuplarının kişilik özellikleri ve etik karar verme davranışları arasındaki ilişkiler, *Niğde Üniversitesi İİBF dergisi*, 5(2), 37–52.
- Schulte, L. E., Thompson, F., Hayes, K., Noble, J. ve Jacobs, E. (2001). Undergraduate faculty and student perceptions of the ethical climate and its importance in retention, *College student journal*, 35(4), 565-576.
- Sevim, O. (2014). Akademik etik değerler ölçeğinin geliştirilmesi: güvenilirlik ve geçerlilik çalışması, *International periodical for the languages, Literature and history of turkishor turkic*, 9(6), 943-957.

Türk, Z. (2004), *Muhasebe meslek ahlakı*, Adana: Nobel Kitabevi.

Ülgen, H. ve Mirze, S. K. (2004). *İşletmelerde stratejik yönetim*, 2. Baskı, İstanbul: Literatür Yayınları.

Yıldırım, G. ve Kadioğlu, S. (2007). Etik ve Tıp Etiği Temel Kavramları, *CÜ tıp fakültesi dergisi*, 29(2), 7-12.

Yüksel, C. (2006). Kamu yönetiminde etik ve Türk kamu yönetiminde etik hakkında yeni yasal düzenlemeler, *İstanbul Üniversitesi hukuk fakültesi mecmuası*, 64(2), 167-212.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The concept of professional ethics for teaching staff; In order to sustain the lives of the instructors, they have chosen this profession, they act in accordance with the determined behaviors and the professional principles adopted in societies to perform the best and most accurate way. To be adopted by the teaching staff; their pedagogical competence, their ability to transfer accurate and current information to students, to deal with issues related to students, to evaluate and evaluate them according to current criteria, and to express their ethical responsibilities. Business ethics consists of rules, principles and standards about what is right and what is wrong in the business world. Work ethics is an attitude or behavior that determines the behavior of individuals against their work and against other individuals in the workplace. In this sense, people's lifestyles, religious beliefs and so on. It can be shaped by various ethical values and can be shaped according to organizational culture and business ethics principles in the workplace.

Academic ethical values should not be limited to the creation of scientific studies. Scientific studies of the researchers, their responsibilities in the institutions they work in, mutual academic relations with other faculty members, and especially the relations with students, etc. is within the scope of ethical values in the academic sense. It is professional ethics that the rules which are necessary to comply with the individuals who are active in certain areas are determined and the behaviors and movements requested in the current practices in that area are examined. The concept of professional ethics; while conducting the chosen profession to win the life of an individual, the behavior of the society and professional organizations in accordance with the pre-determined course of action, and the profession, the best, most beautiful and correct way of adopting the passion and conduct consists of the whole. In this respect, the code of professional ethics is a set of professional principles that will ensure that the profession is carried out in a respectable manner. Some of the values related to professional ethics are based on conscience and some of the associations, rooms, societies, etc., where the current profession is connected. based on written rules issued by organizations. At the top level, there are rules that are enacted. While the legal rules are severe as a result of the violation or negligence of such values, the sanctions of the professional organizations may be lighter. Since conscientious opinion is subjective, its sanctions can be much more severe or lighter than others. In general, it will be seen that there are written and non-written professional ethics principles for every profession. Although there are different aspects depending on the nature of the work done among the occupational groups, there are certain common

areas related to professional ethics. The occupational groups are required to act in the light of the framework drawn by the rules of law and to always maintain the behavior they exhibit.

Method

Purpose of the study; is to measure the ethical values of instructors according to the perception of vocational high school students. The study group of the present study consists of 349 vocational high school students in two different state universities in Eastern Anatolia and Marmara Region in 2017. Assumptions of Research; It is assumed that the most appropriate measurement tool is ler Teacher Ethical Values Scale According to Student Perception is. Participants who completed the questionnaire reflected their sincere views. The research sample represents the universe. Limitations of the Research; The research was limited to two state universities in 2017. Data collection tool is limited to 6 questions, 6 of which are demographic. The data used in the study were obtained by survey technique. Firstly, the scale was used to measure demographic variables and then to measure ethical values. The scale consists of two sub-dimensions. These; professional responsibility and professional qualification. SPSS package program was used in the analysis.

Findings (Results)

According to the research results; According to male students, female students have higher professional competence, professional responsibility and ethical values. According to the students living in villages, they found that they have ethical values, professional competence and professional responsibility level. Students living in villages, towns / sub-districts think that they have more ethical values compared to students living in districts, provinces and big cities. Students living in the Eastern Anatolia Region, Black Sea Region and South East Anatolia Region think that they have more ethical values, professional responsibility and professional qualifications. Especially students living in the Aegean Region and Central Anatolia find the instructors less inadequate in terms of ethical values, professional responsibility and professional competence

Conclusion and Discussion

Ethical rules and behaviors that are generally required in scientific researches and studies in universities in our country are emphasized. Ethical rules of conduct for students, faculty and administrative staff are followed by disciplinary regulations that express behavior that can only be considered criminal. In this context, some settlements are based on established traditions (Gerçek, et al., 2011: 84). However, the main objective of recent efforts in the

field of higher education in the area of higher education is to adapt local practices and studies to universal codes of education. One of the most important criteria that may affect the success of such studies is to extend the ethical standards in the field of education. Especially in recent years, the student population in universities is known to have different characteristics. Due to such developments, the behavior and approaches of teaching staff should be more compatible with universal codes.

Teaching staff; To be able to transfer accurate and up-to-date information, to be able to act pedagogically, to be sensitive about students, to evaluate students according to valid criteria, to develop students, to be reliable in teaching staff, to be respectful to their colleagues. issues are among their professional and ethical responsibilities. The basis of the relationship between the student and the instructor is respected. Both sides need to be useful, autonomy, harmless, justice and loyalty.